

majd lekapcsoljuk a tápforrást. Mekkora mechanikai munkát kell végeznünk, ha a szigetelő lemezt egyenletes sebességgel félig ki akarjuk húzni a fegyverzetek közül.

F.L. 181. C kapacitású síkkondenzátor fegyverzetei közti teret ϵ_r relatív permittivitású szigetelő lemezt tölti ki. A kondenzátort U_0 feszültségű tápforrásra kapcsoljuk. Mekkora mechanikai munkát kell végeznünk, ha a szigetelő lemezt félig ki akarjuk húzni a fegyverzetek közül.

(Az F.L. 180-181 feladatok szerzője *Karácsony János*)

Kémia

K.G. 184. Egy 28,9 g tömegű fémtárgyat mérőhengerbe helyeztek, amelyben 25 cm³ víz volt. A víz szintje 30,2 cm³-ig emelkedett a tárgy behelyezésekor. Határozd meg a fém sűrűségét! (5,56 g/cm³)

K.G. 185. 5 g gyémánt vagy 5 g kvarc kristály tartalmaz-e több atomot?

K.G. 186. Mekkora a térfogata 1 kg szobahőmérsékletű levegőnek, ha a sűrűsége 1,29 g/L?

K.G. 187. A hemoglobín molekula, amely a vér piros színét adja, szállítja a vérben az oxigént, négy vasatomot tartalmaz. Meghatározták, hogy a hemoglobín 0,333% vasat tartalmaz. Határozd meg a hemoglobín molekulatömegét! (67267)

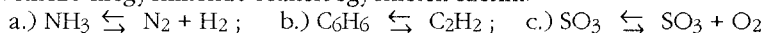
K.G. 188. Két fémtárgyat a következőképpen jellemezhetünk: az egyik 2 cm élű kockaalakú és 39 g a tömege. A másik 1,38 cm sugarú gömb és tömege 54 g. Lehetséges-e, hogy a két tárgyat ugyanabból a fémből készítették, vagy nem?

K.L. 264. Egy gáztartályban CO és H₂O echimolekuláris elegyét 300°C hőmérsékletre hevítették. A CO + H₂O → CO₂ + H₂ változás során a CO hány %-a alakult át, ha a reakcióelegyet elemezve, annak 40 tf %-a hidrogén volt. (80%)

K.L. 265. Azonos térfogatú és hőmérsékletű tartályokban egyforma (1 kg) tömegű H₂, CO₂, SO₂ található. Mekkora a palackokban a gáznyomás, ha a CO₂-os palackban 4,5 atmoszférát mértek? (99 atm, 3,1 atm.)

K.L. 266. Hány gramm CO₂-t kell keverni 5,1 dm³ normálállapotú, N₂-hez ahhoz, hogy a gázelegy 20 tf % CO₂-t tartalmazzon? (2 g)

K.L. 267. Adott körülmények között a NH₃, C₆H₆ és SO₃ molekulák bomlanak a következő kiegyenlített reakcióegyenletek szerint:

Tudva, hogy a reakcióterben a bomló molekulák száma az összes molekulák számának felével egyenlő, állapítsd meg mindhárom esetben a bomlás mértékét %-ban. (a. 33; b. 25; c. 40%)

K.L. 268. Az aszkorbinsav molekula tömege 176 at. Elemi analízisekor 40,91% szenet, 4,54% hidrogént és 54,54% oxigént találtak benne. Határozd meg a molekulaképletét ennek az élő szervezet számára szükséges anyagnak, amelyet C-vitaminnak hívnak, s először Szent-Györgyi Albert különítette el mellékveséből 1928-ban, majd 1931-ben nagy mennyiségben előállította zöldpaprikából. (C₆H₈O₆)

K.L. 269. A novokainnak, melyet helyi érzéstelenítő szerként használnak, a relatív molekulatömege 236. Mi lehet a molekulaképlete, ha elemi analízisekor 8,47% hidrogént, 11,86% nitrogént, 66,10% szenet és 13,56% oxigént találtak benne. (C₁₃H₂₀N₂O₂)

Írd fel a szerkezeti képletét, ha a neve: 4-amino-benzolsav-2-dietilamino-etilészter.

K.L. 270. Olyan körülmények között, amelyeknél 1 dm³ oxigén tömege 1,30 g, 1 dm³ szénhidrogén tömege 2,36 g. Mekkora a szénhidrogén relatív molekulatömege? (58)

K.L. 271. 1 g szénhidrogént oxigénfeleslegben égetve 3,03 g CO₂-t és 1,55 g vizet kaptak. Határozd meg a szénhidrogén molekulaképletét, tudva, hogy molekulatömege 58! (C₄H₁₀)

K.L. 272. Egy alkin mennyiségi vegyi elemzésénél az égetéskor keletkező vízgőz és széndioxid térfogatainak aránya 7/8. A molekulában nem tudtak kimutatni másodrendű szenet. Írd fel a molekula- és szerkezeti képletét az alkinnek, s határozd

meg, hogy mekkora tömegű próbát égettek, ha 1 dm^3 standard állapotú CO_2 keletkezett! (C_8H_{14} , 0,562 g)

K.L. 273. 60°C -on telített rézszulfát oldatból 1 kg-ot 0°C -ra hűtöttek, miközben kristályos rézszulfát vált ki. Az oldatban maradt rézet vassal választották ki. Mennyi vas szükséges a réz teljes kiválasztásához, s hány százalékos az oldat vas (II)-ion tartalma? (43,58 g, 5,8%)

K.L. 274. A Mohr-só kémiai összetétele: $\text{Fe}(\text{NH}_4)_2(\text{SO}_4)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$ képlettel írható le. Ha 1,00 g sötét savas közegben KMnO_4 mérőoldattal titrálta, abból $22,0 \text{ cm}^3$ fogyott. Milyen töménységű volt a mérőoldat? ($0,021 \text{ mol/dm}^3$)

Informatika

I. 132. Írjunk programot tetszőleges év húsvét napjának kiszámítására *A. Lilius* és *Ch. Clavius* XVI. századból származó algoritmusa alapján. A következő algoritmusban $[x]$ az x szám egészrészét, $x \bmod y$ pedig x -nek y -nal való osztási maradékát jelöli (Ez a szám mindig pozitív kell, hogy legyen. Ha negatív érték jönne ki, hozzá kell adnunk y -t annyiszor, hogy az eredmény pozitív legyen)

0. Jelölje y az évet.
1. $g := (y \bmod 19) + 1$
2. $c := [y/100] + 1$
3. $x := [3c/4] - 12$
 $z := [(8c + 5) / 25] - 5$
4. $d := [5y/4] - x - 10$
5. $e := (11g + 20 + z - x) \bmod 30$.
Ha $e = 25$ és $g > 11$, vagy ha $e = 24$, akkor e -t növeljük 1-gyel.
6. $n := 44 - e$. Ha $n < 21$, akkor $n := n + 30$
7. $n := n + 7 - ((d + n) \bmod 7)$
8. Ha $n > 31$, akkor a keresett nap április $(n - 31)$, egyébként pedig március n .

Például 1999-re a következők adódnak: $y := 1999$, $g := 5$, $c := 20$, $x := 3$, $z := 1$, $d := 2485$,

$e := 13$, $n := 31$ a 6. lépésben, majd $n := 35$, tehát 1999-ben húsvét *április 4-re* esik. (Ellenőrzésképpen használhatjuk még 1998-at is, amikor húsvét április 12-re esett.)

I. 133. Egy kör mentén n ember helyezkedik el. Az egyikből kiindulva minden m -ediket kivégzik ameddig van még élő ember. A számlálásban csak az élők vesznek részt. Írjunk programot a kivégzések sorrendjére. Honnan kell kiindulni, ha azt akarjuk, hogy egy adott személy utolsó legyen (talán megmenekül)? (*Josephus problémája*)

I. 134. Írjunk programot keresztrejtvény kirajzolására, számozással együtt! Bemennéként megadunk egy csupa 0-ból és 1-ből álló mátrixot, az 1-nek fekete, a 0-nak pedig fehér négyzet felel meg. Egy négyzet akkor lesz megszámozva, ha fehér, és

- a) a közvetlenül alatta levő mező fehér, de a közvetlenül felette levő nem, vagy
- b) a tőle jobbra levő mező fehér, de a tőle balra levő nem.

Például a

0 0 0
0 1 0
0 0 1
0 0 0

mátrix esetében a keresztrejtvény a következő:

1		2
3	4	
5		

(D., E. Knuth: *A számítógép-programozás művészete*, I. kötet, Műszaki Könyvkiadó, Bp. alapján)